

A Régiók Bizottsága véleménye – A gyermekjogok európai unión belüli védelmére irányuló helyi és regionális együttműködés

(2010/C 267/10)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- megjegyzi, hogy az Unió Alapjogi Chartájának 24. cikke kifejezetten elismeri a gyermekek jogait; az alapvető gyermekjogok ezen túlmenően horizontális, több területet is érintő kérdéskört jelentenek, ezért azokat általános elsőbbséget élvező átfogó kérdésként kell beépíteni minden vonatkozó uniós és nemzeti szakpolitikába,
- megjegyzi, hogy a gyermekjogok eredményes tiszteletben tartásának célkitűzése nem érhető el olyan átfogó partnerség nélkül, amely felöleli az összes érintett szereplőt, különösen az Unió intézményeit, a tagállamokat, a nem kormányzati szervezeteket és az ezen a területen tevékenykedő többi szereplőt, többek között magukat a gyermekeket, de mindenekelőtt és leginkább a helyi és regionális önkormányzatokat. A helyi és regionális önkormányzatok napi szinten foglalkoznak a gyermekjogok biztosításával, és fontos hatáskörökkel rendelkeznek ezen a téren,
- arra kéri a tagállamokat, hogy fordítsanak több figyelmet a gyermekjogok, és ezen belül a gyermekek fejlődéséhez szükséges alapvető feltételek biztosítására. Ebben a tekintetben a helyi és regionális önkormányzatoknak egyedülálló lehetőségük van saját szakpolitikájuk kidolgozására, és arra, hogy példaként szolgáljanak saját országuk és az Európai Unió számára egyaránt,
- arra kér minden érdekelt felet, hogy gyűjtsön teljesebb körű információforrásokat, valamint folytassa a gyermekjogi mutatókhoz kapcsolódó adatgyűjtési és -elemzési technikák továbbfejlesztését. E folyamat minden fázisában konzultálni kell a helyi és regionális önkormányzatokkal úgy is, mint a mennyiségi és minőségi bemenő adatokat biztosító hatóságokkal és mint ezen eszköz kulcsfontosságú végfelhasználóival,
- megemlíti a nemzeti gyermekjogi ombudsmanok és más, a gyermekjogok védelme terén működő hasonló testületek pozitív szerepét, valamint azokat a lehetséges előnyöket, amelyeket a helyi és regionális önkormányzatok és más érdekelt felek nyerhetnek a kétirányú kommunikáció és az ezekkel a tisztviselőkkel folytatott szoros együttműködés eredményeként,
- megjegyzi, hogy a gyermekszegénység megfoszthatja a gyermekeket és családjaikat a jogaiktól, és korlátozhatja jövőbeli lehetőségeiket.

Előadó: Arnoldas ABRAMAVIČIUS (LT/EPP), Zarasai körzet önkormányzatának polgármestere

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

1. megjegyzi, hogy az Európai Unió népességének egyötödét gyermekek alkotják, ezért növekedésük és fejlődésük kedvező feltételeinek megteremtését, többek között jogaik védelmét és előmozdítását az Unió, illetve az uniós intézmények és tagállamok elsődleges prioritású feladatai közé kell sorolni;

2. megjegyzi, hogy az Unió Alapjogi Chartájának 24. cikke kifejezetten elismeri a gyermekek jogait; az alapvető gyermekjogok ezen túlmenően horizontális, több területet is érintő kérdéskört jelentenek, ezért azokat általános elsőbbséget élvező átfogó kérdésként kell beépíteni minden vonatkozó uniós és nemzeti szakpolitikába. Úgy véli, hogy a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményt olyan keretként lehetne használni, amely nemcsak jogsértés esetén érvényes, hanem széleskörűen alkalmazható valamennyi gyermek és fiatal fejlődésének és esélyeinek elősegítése érdekében;

3. megjegyzi, hogy a gyermekjogok tiszteletben tartásához kapcsolódó intézményi és jogi keretek – többek között az ENSZ gyermekjogi egyezményének, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezménynek, valamint az e témakörben megkötött egyéb kulcsfontosságú nemzetközi megállapodásoknak a tagállamok általi ratifikációja – kellően előrehaladott az Európai Unióban. Ez ugyanakkor nem akadályozza meg új kihívások és veszélyek megjelenését ezen a területen, ahol ebből adódóan új szakpolitikai intézkedésekre és jól koordinált lépésekre, illetve mindezek folyamatos nyomon követésére van szükség;

4. megjegyzi, hogy a gyermekjogok eredményes tiszteletben tartásának célkitűzése nem érhető el olyan átfogó partnerség nélkül, amely felöleli az összes érintett szereplőt, különösen az Unió intézményeit, a tagállamokat, a nem kormányzati szervezeteket és az ezen a területen tevékenykedő többi szereplőt, többek között magukat a gyermekeket, de mindenképp a leginkább a helyi és regionális önkormányzatokat. A helyi és regionális önkormányzatok napi szinten foglalkoznak a gyermekjogok biztosításával, és fontos hatáskörökkel rendelkeznek ezen a téren;

5. megjegyzi, hogy a gyermekjogok végrehajtása elsősorban olyan szakpolitikai területekhez tartozik, amelyek egyszerre tartoznak az Európai Unió és a tagállamok illetékességi körébe (pl. szociálpolitika, oktatás- és ifjúságügy, egészségügy, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség stb.), ezért hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az uniós szinten hozott intézkedések tartsák tiszteletben a szubszidiaritás és az arányosság elvét, és végrehajtásukra a többszintű kormányzás szellemében kerüljön sor; az Európai Unió lépéseit olyan formában kell megvalósítani, amely elősegíti a vitákat és a legjobb gyakorlatok átadását csakúgy, mint az összehasonlító kutatásokat, a nyomon követést és az értékelést;

6. támogatja az Európai Bizottságnak azt a szándékát, hogy kiemelt témakörként az erőszak elleni küzdelemre, a gyermekek kiszolgáltatott csoportjainak – így a felnőtt kísérő nélküli kiskorúaknak, a gyermekkereskedelem áldozatainak – védelmére,

valamint a szegénység és társadalmi kirekesztettség veszélyének kitett gyermekek védelmére kíván összpontosítani. Az RB ugyanakkor azt is megjegyzi, hogy ezeken a területeken a kitűzött célok elérése az érintett szereplők, és mindenképp a helyi és regionális önkormányzatok partnersége nélkül nem lehetséges;

7. ezenfelül szükségesnek tartja a kellő időben végrehajtott egészségjavító intézkedéseket, amelyeknek az a céljuk, hogy a gyermekeket és fiatalkorúakat veszélyeztetett környezetük miatt sújtó esetleges problémák egy része fel se merüljön;

8. üdvözli az Európai Bizottságnak az egy gyermekjogi közlemény elkészítésére irányuló célkitűzését, valamint az ehhez választott módszert, azaz a témakörben rendezett nyilvános konzultációt. Az RB ezenfelül várakozással tekint az Európai Unió Gyermekjogi Fórumának irányítócsoportjában, valamint a Fórumon belül az Európai Bizottsággal folytatott együttműködés elé;

9. üdvözli az Európai Tanács által 2010-ben elfogadott Stockholmi Program (A polgárokat szolgáló és védő, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség kialakítására vonatkozó többéves program) rendelkezéseit, amelyek elsőbbségi kérdésként kezelik az alapvető gyermekjogok védelmét és érvényesítésük előmozdítását;

10. miközben sajnálkozva veszi tudomásul, hogy a Stockholmi Program nem említi külön a helyi és regionális önkormányzatokat és azok szerepét, hangsúlyozza annak fontosságát, hogy azok igényeit és tudását a Stockholmi Program végrehajtásához készített cselekvési terv megfogalmazásakor figyelembe vegyék;

11. aktívan támogatja az Európai Bizottság, az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és a Régiók Bizottsága közös szervezésében megrendezett, az alapjogok többszintű védelméről és előmozdításáról folytatott évenkénti megbeszéléseket mint olyan lehetőséget, amellyel áthidalhatók a gyermekjogokra vonatkozó európai stratégia megvalósításának hiányosságai, és biztosítható a helyi és regionális önkormányzatok hatásos bevonása a gyermekjogokkal kapcsolatos kérdésekben folytatott európai együttműködésbe;

12. üdvözli az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által kidolgozott gyermekjogi mutatókat, amelyek fontos lépést jelentenek a tájékozottabb és bizonyíthatóan alapuló szakpolitikák végrehajtása felé. Ugyanakkor felhívja a figyelmet e mutatók továbbra is meglévő hiányosságaira; ezek csak érintőlegesen kapcsolódnak a helyi és regionális önkormányzatok illetékességi köréhez, ezért azok csak korlátozott mértékben tudják felhasználni őket;

13. sajnálkozását fejezi ki amiatt, hogy bár mindegyik EU-tagállam elfogadta a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a gyermekmunka legrosszabb formáiról szóló egyezményét, nincs egyértelmű adat arról, hány gyermek esik áldozatul a gyermekkereskedelemnek és a munkaerő-kizsákmányolásnak. Ezért a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai évének (2010) részeként a Régiók Bizottsága hangsúlyozza, hogy a különböző szintű kapcsolódó testületek és szakmai ügynökségek között jobb koordinációt kell biztosítani a gyermekek kizsákmányolása elleni hatékonyabb küzdelem érdekében;

14. megjegyzi, hogy továbbra is hangsúlyozni kell a helyi és regionális önkormányzatoknak a gyermekjogok védelme terén játszott kulcsszerepét, különösképpen az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz, a szociális védelemhez való hozzáférés, valamint a fiatalok munkaerőpiacra való bejutása tekintetében;

15. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat – különösen amiatt, mert jó helyzetben vannak a közvélemény tájékoztatásához és a helyi közösségekkel folytatott párbeszédék ösztönzéséhez – alapvető fontosságú partnernek kell tekinteni az Európai Unió konzultációs eljárásai során a gyermekjogok védelmének megerősítése érdekében, valamint az Európai Unió pénzügyi támogatásával regionális és helyi szinten gyermekjogokról szóló tájékoztató kampányok szervezése végett a gyermekek saját jogaikkal kapcsolatos tudatosságának növelése céljából;

16. rámutat a gyermekjogok területén tevékenykedő európai és nemzeti nem kormányzati szervezetek értékes szerepére;

17. üdvözli az olyan, szakpolitikai címkézésre irányuló kezdeményezéseket, mint a gyermekbarát városra vonatkozó UNICEF-koncepció, amely biztosítja az ENSZ gyermekjogi egyezményének helyi szintű végrehajtását, valamint a gyermekjogok biztosítására és azoknak a megfelelő döntéshozatali eljárásokba való beépítésére vonatkozó intézkedéseket is tartalmaz;

18. javasolja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok teljes mértékben aknázzák ki az együttműködést és a legjobb gyakorlat átadását elősegítő meglévő struktúrákat, így például a szervezett civil társadalom, a tudományos körök és a gyermekjogok terén tevékenykedő politikusok kínálta lehetőségeket. Ebben a tekintetben európai szinten célszerű támogatni az Európai Unió különböző tagállamaiban működő helyi és regionális önkormányzatok közötti együttműködést és eredményesebb partnerségeket elősegítő innovatív intézkedéseket és az általuk támogatott jó gyakorlatok átadását;

19. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a tagállamok által a gyermekjogvédelem terén kialakított legjobb gyakorlatokat bemutató példákat foglalja bele az Európai Unió dokumentumaiba. Ennek megfelelően a gyermekbarát városok európai chartájában, valamint az Európa Tanács gyermekek erőszakkal szembeni védelmének nemzeti integrált stratégiáira vonatkozó szakpolitikai iránymutatásaiban foglalt rendelkezéseket a gyermekjogokra vonatkozó uniós stratégiában is meg kellene jeleníteni, kiemelve ugyanakkor, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a politikai kötelezettségvállalások gyakorlatba való átültetésének legjobb módjára;

20. rámutat az Európa Tanácsnak a gyermekjogok terén játszott fontos szerepére, és arra biztat, hogy az Európai Unió intézményei fonják szorosabbra az Európa Tanáccsal folytatott együttműködést.

Jogi és adminisztratív keretek

21. figyelembe véve a gyermekjogok elvének összetettségét és többrétegűségét, a Régiók Bizottsága hangsúlyozza, hogy a kérdést elsősorban és mindenekelőtt olyan eszközként kell kezelni, amely biztonságos, átfogó és előnyös környezetet biztosít a gyermekek fejlődéséhez, és elősegíti azt, hogy helyi közösségük, az adott tagállam, illetve a teljes multikulturális európai társadalom értett, tudatos és szociális felelősséggel bíró felnőtt tagjává váljanak;

22. arra kéri a tagállamokat, hogy fordítsanak több figyelmet a gyermekjogok, és ezen belül a gyermekek fejlődéséhez szükséges alapvető feltételek biztosítására. Ebben a tekintetben a helyi és regionális önkormányzatoknak egyedülálló lehetőségük van saját szakpolitikájuk kidolgozására és arra, hogy példaként szolgáljanak saját országuk és az Európai Unió számára egyaránt;

23. megjegyzi, hogy a gyermekek egyes legkiszolgáltatottabb csoportjai nem esnek a gyermekjogok biztosítását célzó intézkedések hatáskörébe. Ez különösen fontos kérdés az úgynevezett „láthatatlan gyermekek” (a jogszerű tartózkodási engedéllyel nem rendelkező családok gyermekei, illetve az utcagyerekek) esetében;

24. megjegyzi, hogy döntő fontosságú a tagállamok rendőri hatóságai közötti hatékony együttműködés biztosítása és az enyhébb, társadalmi alapú intézkedések (például az „Eltűnt gyermekek” elnevezésű, a 116000-es telefonszámon elérhető segélyvonal) lehetőségeinek teljes kihasználása. A Régiók Bizottsága arra kéri a tagállamokat, hogy tegyék az ingyenesen hívható, ún. 116-os telefonszámokat nyilvánosan elérhetővé, és ezekről tájékoztassák állampolgáraikat;

25. arra kér minden érdekelt felet, hogy gyűjtsön teljesebb körű információforrásokat, valamint folytassa a gyermekjogi mutatókhoz kapcsolódó adatgyűjtési és -elemzési technikák továbbfejlesztését. E folyamat minden fázisában konzultálni kell a helyi és regionális önkormányzatokkal úgy is, mint a mennyiségi és minőségi bemenő adatokat biztosító hatóságokkal és mint ezen eszköz kulcsfontosságú végfelhasználóival;

26. figyelembe véve a gyermekjogok tagállamokon belüli védelmével kapcsolatos átfogó információk hiányát, felkéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki, tegyen közzé és rendszeresen frissítsen egy „gyermekjogi eredménytábla” elnevezésű eszközt, amely magában foglalja a javított gyermekjogi mutatókat, valamint megbízható, összehasonlítható és friss információkat nyújt a gyermekjogok tagállamokon belüli szintjéről. Az eredménytábla a belső piacra vonatkozó irányelvek átültetését feltüntető, már meglévő belső piaci eredménytábla módszertanán is alapulhat. Ez az eszköz nemcsak kutatásokhoz szolgálhatna hivatkozási pontként, hanem – kiemelve a legjobb gyakorlatot – a tagállamokon belüli szakpolitikai változásoknak is fontos lendületet adhat, kiküszöbölve a kötelező közösségi joganyag hiányát, az európai kormányzatról szóló fehér könyv ajánlása szerint alkalmazott nyitott koordinációs módszer alapján eljárva;

27. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mozdítsa elő a gyermekjogok koncepcióját, valamint az Európai Unión belüli és kívüli helyi önkormányzatok együttműködését ezen a téren, az Európai Unió külpolitikájának keretén belül. Ennek érdekében támogatni kell az együttműködést az Európa Tanáccsal, valamint más, Európai Unión kívüli együttműködési keretrendszerekkel, így többek között, de nem kizárólagosan az európai szomszédságpolitikával, az Unió a Mediterrán Térségért kezdeményezéssel, az Európai Unió és Afrika közötti párbeszéddel, valamint az afrikai, karibi és csendes-óceáni országokkal folytatott együttműködéssel, hozzájárulva ezzel az Európai Unió partnerországjaiban fennálló életminőség javításához, elsősorban és mindenekelőtt az Európai Unió külső határai mentén fekvő országokra összpontosítva.

Az alapjogok biztosítása és a legfőbb kihívások leküzdése

28. felhívja a figyelmet a nemzeti gyermekjogi ombudsmanok és más, a gyermekjogok védelme terén működő hasonló testületek pozitív szerepére, valamint azokra a lehetséges előnyökre, amelyeket a helyi és regionális önkormányzatok és más érdekelt felek nyerhetnek a kétirányú kommunikáció és az ezekkel a tisztviselőkkel folytatott szoros együttműködés eredményeként. Ezzel egyidejűleg arra kéri a tagállamokat, hogy az Európai Parlament és a nemzetközi szervezetek ajánlásainak figyelembevételével erősítsék meg a gyermekjogi ombudsmanok szerepét;

29. megjegyzi, hogy a szegénység akadályként jelenhet meg a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőséghez való hozzáférést illetően, és ezt az akadályt le kell küzdeni az eredményes gyermekjogvédelem biztosítása érdekében. A gyermekszegénység megfoszthatja a gyermekeket és családjaikat a jogaiktól, és korlátozhatja jövőbeli lehetőségeiket. Ezért az intézkedéseket elsősorban és mindenekelőtt a legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportokból származó gyerekekre kell összpontosítani, és mindenki számára biztosítani kell a minőségi képzéshez való jogot, hogy minden gyermeknek esélye legyen a megfelelő fejlődésre;

30. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a gyermekügy iránt fogékony, többszintű szociális védelmi rendszerek előmozdításával eredményes segítséget nyújthatnának e kérdés megoldásához, mivel a gyermekek jobban védhetőek, ha ők és szüleik is megfelelő életkörülmények között élnek és megfelelő egészségügyi ellátásban részesülnek. A leginkább költséghatékony megközelítés a megelőzés és a szociális védelmet egyaránt magában foglalja. Különösen az olyan intézkedések, mint az árváknak és a hátrányos helyzetű gyermekeknek nyújtott díjkezdmények, jobb hozzáférést tettek lehetővé az oktatási és egészségügyi szolgáltatásokhoz. Az RB ezért javasolja, hogy az európai intézményeket, a nemzetközi szervezeteket, a szakmai szövetségeket és a nemzeti hatóságokat határozottan ösztönözzék arra, hogy támogassák a helyi és regionális önkormányzatok e kulcsfontosságú tevékenységek végrehajtásához rendelkezésre álló kapacitásait;

31. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy készítsen a gyermekszegénység kezelésére vonatkozó javaslatokat és fogadja el azokat. A lehető legszélesebb lefedettség elérése, az érdekelt felek maximális bevonása, valamint a lehetséges megközelítések sokszínűségének visszatükrözése érdekében mindez széles körű nyilvános konzultációk alapján is kidolgozható;

32. az uniós munkaerő megnövekedett mobilitása és az Unión belüli munkaerő-migráció fényében a Régiók Bizottsága megjegyzi, hogy – különösen a helyi és regionális önkormányzatok kompetenciájának tekintetében – szükséges a migráns gyermekek jogainak biztosítása. Ez tartalmazza többek között a migráns családok újraegyesítéséhez nyújtott segítséget, a családi tanácsadást, a migráns gyermekeknek nyújtott szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatásokat, és a célországai környezetbe, valamint a helyi és az iskolai közösségekbe való beilleszkedésük elősegítését;

33. rámutat az Európai Unión belüli migráns gyermekeknek a célország megfelelő társadalmi rétegeibe való sikeres beilleszkedésével járó lehetséges előnyökre. Az e téren végzett sikeres tevékenység eredményeként a helyi és migráns gyermekek egyaránt többet tudhatnak meg az EU más tagállamairól, továbbá ezáltal nagyobb társadalmi tőkét, toleranciát lehet teremteni a migránsok származási és célországában is. Az RB ezért arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat és a tagállamokat, hogy fordítsanak több figyelmet erre a kérdésre, és az Unión belüli migráció által generált kihívásokat alakítsák át lehetőségekké;

34. rámutat a sajnálatos módon továbbra is létező emberkereskedelemmel járó veszélyekre, különösen a gyermekek vonatkozásában. Felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat arra, hogy tegyenek meg mindent – beleértve a vonatkozó uniós jogszabályok hatályba léptetését is – az ilyen típusú bűncselekmények elleni küzdelem érdekében, és a helyi és regionális önkormányzatokkal folytatott szoros együttműködés keretében – tekintve, hogy elsősorban azok feladata például az oktatás, a szociális ellátás és a pszichológiai terápiák biztosítása terén történő fontos segítségnyújtás – biztosítsák a lehető legnagyobb védelmet az ilyen típusú bűncselekmények áldozatainak, valamint erősítsék meg az együttműködést a rendfenntartó erőkkel és az igazságügyi intézményekkel;

35. megjegyzi, hogy megfelelő védelmet kell biztosítani a felnőtt kísérő nélküli kiskorúak részére;

36. megjegyzi, hogy javítani kell a fiatalkorúakkal kapcsolatos igazságszolgáltatást, megfelelő, korukhoz igazodó intézkedéseket kell hozni a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények megelőzésére, a beavatkozásra és a reintegrációra, valamint a kiskorú bűnelkövetőket a felnőtt bűnözőktől elkülönítve kell elhelyezni, és külön is kell kezelni őket.

Információs és oktatási intézkedések

37. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy mindenki, felnőttek és gyermekek egyaránt átfogó oktatásban részesüljenek a gyermekjogi kérdésekről, hozzájárulva ezzel a gyermekjogok valódi jellegének jobb megértéséhez és a fiatal állampolgárok ismereteinek és tudatosságának növeléséhez;

38. a szociális jogok és társadalmi felelősségek szétválaszthatatlanságát figyelembe véve az RB azt ajánlja, hogy fordítsanak több figyelmet a gyermekjogok tágabb összefüggéseire, azaz az emberi jogokra és a társadalmi felelősségvállalásra. Azt ajánlja továbbá, hogy elő kell mozdítani a gyermekek felelősségérzetét családjuk, közösségük, országuk, szüleik, az idősek, a fiatalabb gyermekek, a náluk hátrányosabb helyzetűek, a környezet, valamint a modern társadalom egyéb kulcsfontosságú struktúrái iránt;

39. felhívja a figyelmet arra, hogy a gyermekjogi szakpolitikákban a gyermekeket olyan partnerekként kell kezelni, akik értékes visszajelzést tudnak adni. Ezeket a visszajelzéseket a nemzeti és az európai szakpolitikák korszerűsítéséhez kell felhasználni. E tekintetben a helyi és regionális önkormányzatok közvetítőként és előmozdítóként kulcsszerepet játszhatnak, hogy a már létező bevált gyakorlatokat felhasználva – mint amilyen például a települési gyermekügyi tanácsok felállítása – biztosítsák egy olyan intézmény rendelkezésre állását, amelynek megfogalmazhatják igényeiket;

40. üdvözli az Európai Bizottság azon kezdeményezését, amely a gyermekek és fiatalok számára nézeteik kifejtését lehetővé tevő hat kommunikációs platform kidolgozására irányul, hangsúlyozza e kezdeményezés kidolgozásának, valamint a helyi és regionális önkormányzatok bevonásának szükségességét, hiszen ezek a szereplők rendelkeznek a legtöbb helyi tapasztalattal és kapacitással e strukturált kommunikáció fenntartásához;

41. megjegyzi, hogy biztosítani kell a gyermekek minőségi oktatáshoz való hozzáférést, a biztonságos és kényelmes környezetben való élethez, valamint a testi és lelki erőszak minden fajtájával szembeni védelemhez való jogát, és megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepet játszanak e jogok biztosításában;

42. megjegyzi, hogy a testi és a szellemi fogyatékos gyermekek részére is biztosítani kell a minőségi oktatáshoz való jogot. Megismétli, hogy fontos szerepük van az olyan kezdeményezéseknek, amelyek célja az ilyen gyermekek függetlenségének elősegítése és a társadalmi környezetükbe való teljes beilleszkedésük biztosítása, ahogy az az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikkében is szerepel. Két, egymástól eltérő koncepció létezik az oktatás területén: az egyik speciális oktatási és képzési programok kidolgozását, a másik a fogyatékos gyermekek hagyományos iskolai rendszerbe történő lehető legteljesebb integrálását javasolja. Az RB arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, a nemzeti hatóságokat, a pedagógiával foglalkozó tudományos köröket, a nem kormányzati szervezeteket és minden más érdekelt felet, hogy vegyenek részt abban az egész Európára kiterjedő vitában, amely e kérdéskör lehetséges megoldásait és legjobb gyakorlatait keresi, és tegyék annak eredményeit elérhetővé mindazok számára, akik gazdagítani kívánják e téren megszerzett szaktudásukat. Ezzel kapcsolatban fel kell hívni a figyelmet a fogyatékkal élő gyermekek integrációjával kapcsolatos kísérletekre, melyek mindenki számára valódi lehetőségeket kínálnak, és nem okoznak semmilyen típusú marginalizációt vagy hátrányos megkülönböztetést, és amelyeket ösztönözni kellene;

43. rámutat a gyermekekkel foglalkozó szociális és egyéb területeken dolgozó szakemberek minőségi oktatásának és továbbképzésének fontosságára;

44. rámutat a gyermekjogok megsértésével kapcsolatos aggályokra. Ezek a jogsértések – különösen iskolai környezetben – különböző formákban nyilvánulnak meg, a zaklatástól kezdve – amely ahhoz vezethet, hogy az ártó magatartást többen is utánogni kezdik – a visszaélések valamennyi típusán át a gyermekek által más gyermekekkel szemben tanúsított lelki és testi erőszak különböző formáig;

45. úgy látja, hogy veszélyben van azoknak gyermekeknek a teljes értékű fejlődése, akik túlzott mértékben vesznek részt virtuális szociális hálózatokban, valamint számítógépes játékokba és virtuális világokba menekülnek. A virtuális tevékenységek gyakran korlátozzák ezekben a gyermekeknek a lehetőségeit arra, hogy fejlesszék társas készségeiket és megszerezzék a szükséges tudást. Ezért valamennyi érdekelt intézménynek megfelelően kell ügyelnie arra, hogy a gyermekek olyan felfogást alakítsanak ki az információs technológiákról és a virtuális világról, amelynek alapján azokat a valódi világban létező célok elérésére szolgáló eszköznek tekintik;

46. felhívja a figyelmet azokra az előnyökre, amelyeket az „utcai élet” jelenthet a gyermekek átfogó fejlődésére nézve: például megtanulhatják a közterületek használatát és azt, hogy miként növekedjenek, szocializálódjanak és alakítsák kapcsolataikat társaikkal és közösségükkel. Utal ellenben ennek az utcai életnek a veszélyeire, amelyek egyes európai régiókban és városokban fiatalokból álló bandák kialakulásához vezethetnek;

47. a fenti két ponttal összefüggésben az RB arra kéri a tagállamok helyi és regionális önkormányzatait, hogy tevékenyebben vegyenek részt a gyermekek tanórán kívüli tevékenységeinek szervezésére vonatkozó legjobb gyakorlatok átadásában, mert ezek a tevékenységek lehetőségeket nyújthatnak számukra szociális és szakmai jártasságaik fejlesztésére. A legjobb gyakorlatokat bemutató példákrol nemzeti és uniós szinten további tájékoztatást kell adni, elősegítve ezzel a nemzeti és az uniós eszközök megfelelő orientációját;

48. azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy minél több érintett felet vonjon be a gyermekjogi eredménytábla kidolgozási folyamatába, így az Európai Unió megfelelő ügynökségeit, a nem kormányzati szervezeteket, a helyi és regionális önkormányzatokat és a Régiók Bizottságát;

49. úgy véli, hogy tekintettel az információs technológiák (IT) és az ezeket a technológiákat a gyermekek elleni erőszak különböző formáinak elkövetésére alkalmassá tévő technikai lehetőségek gyors fejlődésére, a biztonságosabb internethasználat előmozdítását az Európai Unió kulcsfontosságú feladatának kell tekinteni;

50. hangsúlyozza azt a tényt, hogy a „biztonságosabb internet” fogalmának ki kell terjednie az interneten előforduló, gyermekekkel szembeni visszaélések és gyermekpornográfia, továbbá más, a virtuális világban megjelenő és ott széles körben elterjedt erőszakformák (pl. a félelmet keltő internetes zaklatás) elleni harcra;

51. úgy véli, hogy a gyermekek és a gyermekekkel érintkező, őket befolyásoló felnőttek oktatása jelentős mértékben elősegítheti az internethez kapcsolódó gyermekbántalmazás megelőzését és leküzdését. Alapvető figyelmet kell fordítani a gyermekek és – különösen a gyermekekkel foglalkozó (pl. egészségügyi vagy oktatási szakterületen dolgozó, illetve szociális munkát végző) – felnőttek biztonságos internethasználatot célzó, továbbá a számítógépes bűncselekmények és egyéb rosszindulatú internetes cselekmények felismerését és azok megfelelő hatóságok felé történő jelentésének módját megismertető oktatására;

52. felhívja a figyelmet annak szükségességére, hogy a gyermekeket megvédjük a negatív szociális környezettől, főként az olyan környezettől, amelyben a pszichotróp szerek (alkohol, dohányzás, kábítószer és egyéb, a fizikai és pszichés egészségre negatív hatású anyagok fogyasztását ösztönzik. Ennek során fontos szerep jut a helyi és regionális önkormányzatoknak: ők annak a szociális biztonsági rendszernek az első láncszemei, amely a gyermekek harmonikus és biztonságos fejlődése érdekében lép fel. A területi önkormányzatok feladata a megjelenő veszélyek azonosítása, meghatározása és értékelése, valamint valamennyi rendelkezésre álló eszköz felhasználása azoknak a megszüntetésére. A nemzeti és európai intézmények, többek között a gyermekjogi ombudsmanok, a nem kormányzati szervezetek és más szociális és gazdasági partnerek feladata pedig az, hogy ezen a területen különféle módon támogassák a területi önkormányzatokat, és ösztönözzék a társadalom elutasító hozzáállását a pszichotróp szerek fogyasztásával kapcsolatban.

Pénzügyi és támogatási intézkedések

53. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat fontos partnereknek kell tekinteni a gyermekjogok európai stratégiájának kidolgozásában és megvalósításában, valamint a gyermekjogokhoz kapcsolódó egyéb uniós kezdeményezésekben;

54. úgy véli, hogy az e stratégia keretében kidolgozott minden eszköznek és programnak elérhetőnek kell lennie a regionális és helyi önkormányzatok számára;

55. üdvözli a fordított uniós finanszírozási és támogatási eszközöknek – például a Daphne programnak – a gyermekjogok védelmére gyakorolt pozitív hatását, ugyanakkor sajnálkozásának ad hangot a források szűkössége, valamint a finanszírozási és támogatási lehetőségekre vonatkozóan biztosított információk elégtelensége miatt. E program eredményeit stratégiai szempontból össze kell kapcsolni a gyermekjogok uniós stratégiájának végrehajtásával, és fel kell használni a későbbi szakpolitikák kialakításához;

56. felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy az európai helyi és regionális önkormányzatok – partnerségben más résztvevőkkel – már jelentős tapasztalatokat szereztek a gyermekjogok védelmét célzó uniós támogatások felhasználásában. E tevékenységek eredményeit stratégiai szempontból össze kell kapcsolni a gyermekjogok uniós stratégiájának végrehajtásával, rendszeresen közzé kell tenni, meg kell tárgyalni, és értékes bemeneti adatként fel kell használni a megfelelő szakpolitikák korszerűsítéséhez;

57. azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy fejlessze a helyi és regionális önkormányzatok számára elérhető meglévő

támogatási és finanszírozási programokkal kapcsolatos kommunikációt és az ezekre vonatkozó tájékoztatást, előrevetítve a gyermekjogokhoz kapcsolódó kezdeményezések támogatási lehetőségeit, mind a kifejezetten ezt a célt szolgáló kezdeményezések – mint a Daphne III program –, mind pedig azon kezdeményezések – köztük a határokon átnyúló programok vagy a városfejlesztési programok (pl. URBACT II) – esetén, amelyeknél ez a célkitűzés más prioritásokkal együtt szerepel. A különböző uniós költségvetési fejezetekben és területeken rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat egyértelműsíteni kell, eredményesebben kell kommunikálni, elkerülve az átfedéseket, és növelve ezzel az elvégzett tevékenységek hatékonyságát.

Kelt Brüsszelben, 2010. június 10-én.

*a Régiók Bizottsága
elnöke*

Mercedes BRESSO